

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient de tramitació ordinària núm. 7/2024 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat en reunió ordinària de data 1 de juliol de 2024 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 7/2024

ASSUMPTE: Escrit de queixa de l'Assemblea Veïnal Cunit pel programa "Versió" de RAC1 i la secció de l'humorista Guillem Estadella on es qüestiona la frontera entre l'humor i el periodisme

Motiu i contingut de la queixa

El dia 8 d'abril del 2024 J. M., President de l'Assemblea Veïnal de Cunit, va dirigir una queixa al CIC en relació a l'espai Solucions Estadella, que protagonitza l'humorista Guillem Estadella, emès el 5 d'abril del 2024 al programa "Versió de RAC1". La queixa fa referència al tracte rebut per diversos veïns d'aquesta localitat al programa i un suposat conflicte d'interessos entre Estadella i l'Ajuntament d'aquesta localitat.

Per això, el President de l'Assemblea facilita els enllaços en què es pot escoltar el programa motiu de la queixa, que serien els següents:

Des del minut 43:43 d'aquest enllaç

<https://www.rac1.cat/a-la-carta/detail/c3792dfc-0137-4f4c-bc57-afa20ca37922>

Fins al minut 05:20 d'aquest enllaç

<https://www.rac1.cat/a-la-carta/detail/bede8b45-0661-4bd2-9b0a-c6d76b4e5bf0>

D'acord amb el que indica el President de l'Assemblea Veïnal de Cunit, la cobertura que es fa en aquest espai sobre el sistema Porta a Porta de recollida de residus implantat per l'Ajuntament d'aquesta localitat sobrepassa els límits de l'humor mentre es burla de persones d'edat avançada, classe social, llengua d'expressió o lloc d'origen. Així mateix, la queixa considera que el contrast entre el tractament inadequat que es fa d'aquestes persones i el to favorable utilitzat amb el representant de l'Ajuntament de Cunit, és intencionat i posa de manifest un conflicte d'interessos entre l'humorista i l'òrgan de govern de aquesta localitat.

ANTECEDENTS

Com ja s'ha indicat al punt anterior, a la queixa es fa referència directa a la vulneració del criteri 7, que fa esment al conflicte d'interessos. Per això, Marín denuncia el desequilibri entre el tractament utilitzat per Estadella cap als veïns de Cunit respecte de la utilitzada amb José Manuel Cabada, que forma part de l'ajuntament d'aquesta localitat

i la regidoria afectada (Regidoria de Medi Ambient, Habitatge i Platges). A diferència del que va passar amb els veïns, Estadella dona espai a Cabada per explicar la seva opinió respecte al problema sense que ningú el qüestionari. Per Marín això no és gratuït, sinó que és degut a les conegudes bones relacions de Guillem Estadella amb membres de l'Ajuntament de Cunit i que el beneficiarà inicialment en la seva carrera professional a la ràdio Municipal.

Pel que fa al tractament utilitzat per Guillem Estadella per entrevistar els veïns de Cunit, la queixa no fa esment de la vulneració d'un codi concret, però es considera que es pot vincular amb el criteri 12, que fa referència a la necessitat de "*Salvaguardar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral*" indicant el següent:

- No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar l'odi i l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

La queixa explica que el programa fa una cobertura inadequada dels veïns de Cunit pels motius següents:

- Considera que el col·laborador del programa fa un lamentable exercici de mediocritat, classisme i mal gust, cosa que és contrària al que ha de ser periodisme d'entreteniment dirigit a tota mena de públic.
- Critica que al programa es mofen amb la resta dels integrants de l'equip del programa dels problemes cognitius d'una dona gran de 80 anys, que suposa sobrepassar els límits de l'humor
- Exposava el seu desacord en la inclusió durant el programa de consignes classistes referents a l'idioma en què s'expressaven o la ciutat d'on provenen.

AL·LEGACIONS

El 2 de maig de 2024 es rep per part d'Elisabeth Sabanes, apoderada de RAC1, un text d'al·legacions en què lamenten i mostren el desacord amb allò que s'ha exposat a la queixa. Segons l'emissora de ràdio, el programa Versió RAC1 és un programa que combina humor i actualitat, com és el cas de la secció "Solucions Estadella" del còmic i humorista Guillem Estadella. Si bé es tracten problemàtiques reals del context català, sempre es fa usant un registre humorístic i per això l'emissora proporciona els enllaços d'altres cobertures fetes per Estadella per justificar que no es tracta d'una excepció. Tenint en compte aquesta qüestió, des de RAC1 consideren que el contingut no és informatiu i, per tant, no se'l pot valorar amb els criteris amb què es valora una notícia o peça informativa.

PONÈNCIA

D'acord amb allò exposat a la queixa, es planteja la possible vulneració de dos criteris del codi: d'una banda, el criteri 12, pel tipus de tractament que reben els veïns de Cunit consultats; i de l'altra, la vulneració del criteri 7 en relació amb un possible conflicte d'interessos del col·laborador del programa Guillem Estadella amb l'Ajuntament de Cunit.

Pel que fa a la possible vulneració del criteri 12, que fa referència a la necessitat de “*Salvaguardar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral*”, cal tenir en consideració diferents qüestions:

Tal com s'indica a les al·legacions, es té en compte en aquesta ponència que el contingut del programa és humorístic i no es pretén fer-ne una valoració. És per aquesta raó que no es fa referència a una possible vulneració dels criteris 1, 2 o 3 del codi. En canvi, atès que el programa s'emet en un mitjà de comunicació que la ciutadania percep com a informatiu, es considera necessari valorar la possible vulneració del criteri 12. L'emissora de ràdio ha d'evitar que els seus continguts, que en aquest cas barregen contingut informatiu amb humorístic, vulnerin la dignitat de les persones i la percepció entre la seva audiència de que el periodisme pot vulnerar aquesta dignitat.

La secció “Solucions Estadella” del còmic i humorista Guillem Estadella que s'emet el programa Versió RAC1 és un programa que combina humor i actualitat. Si bé es pot entendre que, tal com s'indica a les al·legacions, el contingut no és informatiu i, per tant, no se'l pot valorar amb els criteris amb què es valora una notícia o peça informativa, sí que es considera oportú que el seu contingut sigui valorat d'acord amb el sentit ètic que es pot aplicar a qualsevol contingut emès per un mitjà de comunicació. Aquest sentit ètic seria en qualsevol cas el que garanteix que es faci una cobertura respectuosa cap a les persones i què es refereix el criteri 12. D'acord amb el que s'indica a la queixa, tant Guillem Estadella com l'equip del programa es mofen dels problemes cognitius d'una dona gran de 80 anys i, en general, de les rutines i usos del temps de les persones jubilades. La redacció d'aquesta queixa coincideix amb la presentació per part del Col·legi de Periodistes de Catalunya de la [Guia per a una comunicació lliure d'edatisme](#), on es presta atenció i es convida a reflexionar sobre els mites i estereotips sobre l'edatisme, especialment aquells relacionats amb les dones grans, i la necessitat que la veu de les persones grans estigui representada adequadament. En aquest sentit, no es considera que el tractament donat per Estadella de les persones grans que intervenen a la seva secció s'ajusti a la representació adequada que és desitjable per a aquest grup de població.

Així mateix, el criteri 12 indica que no es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Els col·laboradors del programa de què és objecte la queixa critiquen l'ús del castellà per part de les persones entrevistades i al·ludeix al seu origen de manera explícita (Andalusia) i la seva extracció social de manera implícita (immigrant). L'ús d'aquest tipus d'estereotips i imatges simplificades d'aquest tipus és especialment preocupant tenint en compte l'abast i l'impacte del programa, un dels més escoltats de la tarda a Catalunya.

Aquest perfil de veïns de Cunit que Estadella entrevista per a la seva secció contrasta amb l'entrevista realitza el regidor José Manuel Cabada a propòsit d'aquesta qüestió. La peça en què Cabada al·ludeix a l'èxit del programa Porta a Porta i la necessitat de dur-lo a terme per complir la normativa europea no respon al registre humorístic del programa, sinó a un estil informatiu en què no hi ha espai per a la paròdia. D'acord amb allò explicat a la queixa, hi ha un clar desequilibri entre els comentaris que Estadella i els col·laboradors del programa fan de les intervencions dels ciutadans i el que rep l'entrevistat des de la seva posició de poder.

Ara es fa referència a la possible vulneració del criteri 7 en relació amb un possible conflicte d'interessos del col·laborador del programa Guillem Estadella amb l'Ajuntament de Cunit. Tot i que hi ha constància que Estadella ha participat en diverses activitats organitzades per l'ajuntament de Cunit en els darrers anys, no s'observa una vulneració clara del criteri 7 mentre que Estadella utilitza una emissora de ràdio (RAC1) de titularitat privada i no pública per emetre aquest programa.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Tenint en compte el que s'ha exposat prèviament es considera que a la secció "Solucions Estadella" del programa "Versió de RAC1", que protagonitza l'humorista Guillem Estadella no ha respectat el criteri 12 i es demana a l'emissora de ràdio evitar que els seus continguts vulnerin la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral. Pel que fa al criteri 7, els continguts als que fa referència la queixa no permeten tenir constància que existeixi aquest tipus de conflicte d'interessos entre Guillem Estadella i l'Ajuntament de Cunit.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 1 de juliol de 2024. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General